

Ed. 596. Frumvarp til laga [342. mál]

um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum.

(Lagt fyrir Alþingi á 109. löggjafarþingi 1986–87.)

1. gr.

Í stað orðsins „sambærilegt“ í 1. másl. 2. mgr. 1. tölul. A-liðs 7. gr. laganna komi: eigi lægra.

2. gr.

Eftirtaldar breytingar verði á 28. gr. laganna:

- a. 2. másl. 5. tölul. falli brott.
- b. 7. tölul. orðist svo: Persónuafsláttur, sjómannaafsláttur, barnabætur og húsnæðisbætur sem um ræðir í VI. kafla laga þessara.

3. gr.

A-liður 1. mgr. 30. gr. laganna orðast svo:

1. Útgjöld vegna móttækinnna ökutækjastyrkja og dagpeninga sem sannað er að séu kostnaður vegna ferða á vegum atvinnurekenda og í samræmi við matsreglur ríkisskattstjóra.
2. Launatekjur sem greiddar eru embættismönnum, fulltrúum og öðrum starfsmönnum sem starfa hjá alþjóðastofnunum eða ríkjasamtökum enda sé kveðið á um skattfrelsið í samningum sem Ísland er aðili að.
3. Tekjur skv. 4. tölul. A-liðs 7. gr. sem skattfrjálsar eru samkvæmt sérlögum eða ákvörðun fjármálaráðherra, sbr. ákvæði 120. gr.

4. gr.

C-, D- og E-liðir 1. mgr. 30. gr. og 2. mgr. 30. gr. falli niður.

5. gr.

2. og 3. másl. 2. mgr. 51. gr. falli niður.

6. gr.

1. mgr. 59. gr. laganna orðast svo:

Ef maður, sem um ræðir í 2. mgr. 1. tölul. A-liðs 7. gr., telur sér til tekna sem reiknað endurgjald lægri fjárhæð en nemur reiknuðu endurgjaldi, sbr. 2. tölul. 4. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda og 2. tölul. 5. gr. sömu laga, sbr. og 1. mgr. 6. gr. þeirra, eða lægri fjárhæð en nemur ákvörðun skattstjóra skv. 2. mgr. 6. gr. sömu laga, án þess að nauðsynlegar skýringar fylgi framtali að mati skattstjóra, skal skattstjóri hækka reiknað endurgjald til samræmis við reiknað endurgjald manns á staðgreiðsluári eða í samræmi við fyrri ákvörðun sína, sbr. 2. mgr. 6. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda, og tilkynna gjaldanda þar um. Skattstjóri skal við ákvörðun sína samkvæmt þessari grein gæta aðstöðu viðkomandi manns, aldurs hans, heilsu og starfstíma, umfangs starfsins og annarra atriða er máli skipta. Við ákvörðun reiknaðs endurgjalds elli- eða örorkulífeyrisþega samkvæmt þessari grein skal þess gætt að tap myndist ekki við það á rekstrinum. Við ákvörðunina skal taka tillit til launatekna frá öðrum. Ákvörðun skattstjóra samkvæmt þessari grein má aldrei mynda tap sem er meira en nemur samanlögðum almennum fyrningum skv. 38. gr. og gjaldfærslu skv. 53. gr.

7. gr.

1. og 2. tölul. 1. mgr. 63. gr. laganna orðast svo:

1. Hvoru hjóna um sig ber að telja fram tekjur sínar skv. A-lið 7. gr. Frá þessum tekjum skal síðan draga frádrátt skv. A-lið 1. mgr. 30. gr.
2. Tekjur hjóna skv. C-lið 7. gr. skal leggja saman og telja til tekna hjá því hjóna sem hærrí hefur hreinar tekjur skv. 1. tölul. þessarar greinar. Ekki skiptir máli hvort tekjurnar eru af séreign samkvæmt kaupmála eða hjúskapareign. Frá tekjum þess hjóna skal síðan draga frádrátt skv. B-lið 1. mgr. 30. gr.

8. gr.

2. mgr. 65. gr. laganna orðast svo:

Þær tekjur barns, sem um ræðir í 1. tölul. A-liðs 7. gr. að frádragnum frádrætti skv. 1. tölul. A-liðs 1. mgr. 30. gr., skulu þó skattlagðar sérstaklega hjá því í samræmi við ákvæði 2. mgr. 67. gr.

9. gr.

67. gr. laganna orðast svo:

Tekjuskattur þeirra manna, sem skattskyldir eru skv. 1. gr. laga þessara og hafa verið heimilisfastir hér á landi allt tekjuárið, skal reiknast af tekjuskattsstofni þeirra skv. 1. og 3. tölul. 62. gr. sem hér segir:

1. Af tekjuskattsstofni reiknast 28,5%.
2. Frá reiknaðri fjárhæð skv. 1. tölul. dregst persónuafsláttur skv. A-lið. 68. gr.
3. Frá reiknaðri fjárhæð skv. 1. tölul. dregst auk persónuafsláttar skv. 2. tölul. sjómannaafsláttur skv. B-lið 68. gr.

Sú fjárhæð, sem þannig fæst, telst tekjuskattur ársins.

Tekjuskattur af þeim tekjum barna, sem um ræðir í 2. mgr. 65. gr., skal vera 4% af tekjuskattsstofni og skal barn ekki njóta persónuafsláttar.

10. gr.

A

68. gr. laganna orðast svo:

Persónuafsláttur manna, sem um ræðir í 1. mgr. 67. gr., skal vera 138 000 kr.

Nemi persónuafsláttur skv. 1. mgr. hærri fjárhæð en reiknaður tekjuskattur af skattstofni skv. 1. tölul. 1. mgr. 67. gr. skal ríkissjóður leggja fram fé sem nemur allt að þeim mun og skal því ráðstafað fyrir hvern mann til að greiða útsvar hans á álagningarárinu. Sá persónuafsláttur, sem þá er enn óráðstafað, fellur niður nema um sé að ræða óráðstafaðan persónuafslátt annars hjóna sem skattlagt er samkvæmt ákvæðum 63. gr. og skulu þá 75% af óráðstöfuðum hluta persónuafsláttar makans bætast við persónuafslátt hins makans. Nemi þannig ákvarðaður persónuafsláttur síðarnefnda makans í heild hærri fjárhæð en reiknaður skattur af tekjuskattsstofni hans skv. 1. tölul. 1. mgr. 67. gr. skal ríkissjóður leggja fram fé sem nemur allt að þeim mun til að greiða útsvar hans á álagningarárinu. Sá hluti persónuafsláttar, sem þá verður enn óráðstafað, fellur niður.

Ráðherra skal í reglugerð setja ákvæði um ráðstöfun persónuafsláttar launamanna á móti staðgreiðslu á tekjuári samkvæmt lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda. Í reglugerðinni skal og kveðið á um hlutfallslega skiptingu persónuafsláttar sem draga skal frá staðgreiðslu á hverju greiðslutímabili. Persónuafsláttur er ekki millifæranlegur á milli mánaða á staðgreiðsluári.

B

Menn, sem lögskráðir eru á íslensk skip, skulu njóta sérstaks afsláttar, sjómannaafsláttar, er veittur skal frá tekjuskatti. Sjómannaafsláttur skal vera 150 kr. fyrir hvern dag sem maður telst stunda sjómannsstörf.

Í stað þess að draga sjómannaafslátt frá álögðum tekjuskatti vegna tekjuársins getur fjármálaráðherra ákveðið að ríkissjóður greiði þeim sem rétt eiga á sjómannaafslætti fjárhæð ársfjórðungslega á tekjuárinu er svarar til áunnins sjómannaafsláttar samkvæmt upplýsingum frá lögskráningarstjóra. Greiðsla samkvæmt þessari málsgrein skal koma til frádráttar sjómannaafslætti við álagningu tekjuskatts. Nánari reglur um framkvæmd samkvæmt þessum staflíð, svo sem um skilyrði fyrir útborgun, skilagreinar og vottorð frá lögskráningarstjóra, skuldajöfnun á móti vangoldnum opinberum gjöldum o.fl., skulu settar í reglugerð.

Hlutaráðnir sjómenn og landmenn, sem ekki eru lögskráðir, skulu njóta sjómannaafsláttar. Þó skulu þeir ekki njóta greiðslna sem um ræðir í 2. mgr. þessa staflíðs.

11. gr.

69. gr. laganna orðast svo:

A

Barnabætur.

1. Með hverju barni innan 16 ára aldurs á tekjuárinu, sem heimilisfast er hér á landi og er á framfæri þeirra manna sem skattskyldir eru skv. 1. gr., skal ríkissjóður greiða barnabætur til framfæranda barnsins. Barnabætur skulu nema 12 625 kr. með fyrsta barni en 18 910 kr. með hverju barni umfram eitt.

Fyrir börn yngri en sjö ára í lok tekjuársins skulu barnabætur vera 12 625 kr. hærri en framangreindar fjárhæðir. Barnabætur með börnum einstæðra foreldra skulu þó ávallt vera tvöfalt hærri en að framan greinir. Búi foreldrar barns saman í óvígðri sambúð skal hvorugt þeirra teljast einstætt foreldri í þessu sambandi.

Fjárhæð barnabóta skal skerða um þær barnabætur eða hliðstæðar bætur sem framfærandi hefur fengið erlendis á tekjuárinu vegna barnsins.

Barnabætur greiðast til framfæranda barns að því marki sem eftirstöðvum nemur þegar frá hafa verið dregin vangoldin þinggjöld fyrri ára.

Framfærandi samkvæmt þessari grein telst sá aðili sem hefur barnið hjá sér og annast framfærslu þess. Sá er greiðir meðlag með barni telst ekki framfærandi í þessu sambandi.

Hjón, sem skattlögð eru skv. 63. gr., teljast bæði framfærendur og skiptast barnabætur milli þeirra til helminga. Hið sama gildir um sambýlisfólk sem uppfyllir skilyrði 3. mgr. 63. gr. enda þótt það óski ekki að vera skattlagt samkvæmt þeirri grein.

Fyrir barn, sem öðlast heimilisfesti hér á landi á tekjuárinu, skal einungis greiða barnabætur í hlutfalli við dvalartíma þess hér á landi á því ári.

Nánari reglur, m.a. um útborgun barnabóta og skuldajöfnun þeirra á móti vangoldnum opinberum gjöldum, skulu settar í reglugerð.

2. Vegna barna, sem um ræðir í 1. tölul., skal ríkissjóður að lokinni álagningu greiða framfæranda barns sérstakan barnabótaauka enda séu skilyrði 3. og 4. mgr. þessa tölulíðs uppfyllt.

Sérstakur barnabótaauki skal óskertur nema 25 250 kr.

Barnabótaauki skv. 2. mgr. vegna barna, sem eru á framfæri hjóna, sbr. 63. gr., skal skerðast um 7% af því sem samanlagður tekjuskattsstofn hjónanna fer fram úr 505 000 kr. uns hann fellur niður er samanlagður tekjuskattsstofn hjóna nær 865 714 kr. Á sama hátt skal barnabótaauki vegna barna á framfæri einstæðra foreldra skerðast um 7% af því sem tekjuskattsstofn foreldris fer fram úr 344 250 kr. uns hann fellur niður er tekjuskattsstofn foreldris nær 704 964 kr.

Barnabótaauki vegna barna á framfæri hjóna skerðist um 1,2% af því sem eignarskattsstofn hvors hjóna um sig fer fram úr 1 568 250 kr. uns hann fellur niður er eignarskattsstofn hvors hjóna nær 2 620 333 kr. Á sama hátt skerðist barnabótaauki vegna barna á framfæri einstæðra foreldra um 2,4% af því sem eignarskattsstofn foreldris fer fram úr 2 091 000 kr. uns hann fellur niður er eignarskattsstofn foreldris nær 3 143 087 kr.

Barnabótaauki greiðist til framfæranda barns að því marki sem eftirstöðvum nemur þegar frá hafa verið dregnar greiðslur opinberra gjalda í þessari forgangsröð:

1. Tekjuskatts sem á er lagður vegna tekjuársins skv. 67. gr. að frádreginni staðgreiðslu samkvæmt lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda.
2. Annarra þinggjalda sem á eru lögð vegna tekjuársins.

3. Ógoldinna þinggjalda frá fyrri árum.
4. Annarra skatta eða gjalda en hér eru tilgreindir eftir nánari ákvörðun fjármálaráðherra.

Að öðru leyti skulu ákvæði 4.–7. mgr. 1. tölul. þessarar greinar gilda um barnabótaauka.

B

Húsnæðisbætur.

Beri maður, sem skattskyldur er skv. 1. gr., vaxtakostnað, sbr. 51. gr., vegna öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota á hann rétt á sérstökum bótum, húsnæðisbótum, enda séu öll eftirgreind skilyrði uppfyllt:

1. Um sé að ræða fyrstu íbúð sem viðkomandi eignast.
2. Íbúðin sé byggð eða keypt til eigin nota.
3. Íbúðin sé lánshæf samkvæmt reglum Húsnæðisstofnunar ríkisins.

Húsnæðisbætur skulu vera 55 000 kr. á ári vegna hvorrar íbúðar.

Réttur til húsnæðisbóta skv. 1. mgr. stofnast á því ári þegar bygging íbúðarhúsnæðis er hafin eða það keypt, sé um notað íbúðarhúsnæði að ræða, og varir í sex ár frá og með því ári.

Húsnæðisbætur skulu bundnar við eignarhald bótaþega á viðkomandi íbúð. Selji bótaþegi íbúð, sem húsnæðisbætur miðast við, innan sex ára frá því tímamarki er greinir í 3. mgr. án þess að hefja byggingu eða festa kaup á öðru íbúðarhúsnæði falla bótagreiðslur til hans niður. Ónýttur bótaréttur skal þá geymast þar til hann hefur byggingu eða kaupir íbúðarhúsnæði að nýju.

Húsnæðisbætur skulu skiptast til helminga á milli hjóna sem skattlögð eru skv. 63. gr. og sambýlislífólks sem uppfyllir skilyrði 3. mgr. 63. gr. og að jöfnu á milli þeirra einstaklinga sem eru sameigendur íbúðarhúsnæðis sem húsnæðisbætur miðast við.

Húsnæðisbætur skulu greiðast rétthafa að því marki sem eftirstöðvum nemur þegar frá hafa verið dregin ógoldin þinggjöld fyrri ára.

Ráðherra skal í reglugerð setja nánari ákvæði um framkvæmd samkvæmt þessum staflíð, svo sem um skilyrði fyrir útborgun húsnæðisbóta, fyrirkomulag útborgana og fjölda þeirra á hverju ári.

12. gr.

69. gr. A, sbr. 6. gr. laga nr. 72/1986, falli niður.

13. gr.

Í stað „5. tölul.“ í 1. mgr. 70. gr. komi: 2. tölul.

14. gr.

1. mgr. 109. gr. laganna orðast svo:

Skattar álagðir samkvæmt lögum þessum renna í ríkissjóð og hafa lögreglustjórar á hendi innheimtu þeirra, sbr. þó 2.–4. mgr. þessarar greinar og ákvæði laga um staðgreiðslu opinberra gjalda.

15. gr.

1.–4. mgr. 110. gr. laganna orðast svo:

Tekjuskattur af öðrum tekjum en launatekjum, sbr. þó 4. mgr. þessarar greinar, og eignarskattur hvers gjaldanda skal greiddur á tíu gjalddögum á ári hverju. Eru gjalddagar fyrsti dagur hvers mánaðar nema mánuðina janúar og júlí.

Þar til álagning liggur fyrir skal gjaldanda, sem um ræðir í 1. mgr., gert að greiða á hverjum gjalddaga ákveðinn hundraðshluta skatta er honum bar að greiða næstliðið ár. Skal

Þessi hundraðshluti ákveðinn með reglugerð fyrir hvert ár og skal við ákvörðun hans hafa hliðsjón af tekjubreytingum sem orðið hafa svo og almennu efnahagsástandi. Hjá þeim sem inna af hendi staðgreiðslu skal hundraðshlutinn þó reiknast af mismun álagningar opinberra gjalda og staðgreiðslu, sbr. 35. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda.

Hafi aðrar tekjur gjaldanda en launatekjur á liðnu ári verið mun lægri en á næsta ári þar áður eða ástæður hans hafa með öðrum hætti breyst mjög má lækka mánaðarlega fyrirframgreiðslu samkvæmt nánari ákvörðun í reglugerð. Á sama hátt má kveða á um að fyrirframgreiðsla, sem ekki nær tilteknu lágmarki, skuli ekki innheimt. Jafnframt er heimilt að takmarka fyrirframgreiðsluskyldu við þá sem ekki ber að inna af hendi staðgreiðslu samkvæmt lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda.

Álagða skatta, að frádregnu því sem greiða ber fyrir álagningu skv. 2. mgr. þessarar greinar auk mismunar sem fram kemur á álagningu tekjuskatts og staðgreiðslu launamanns, sbr. 35. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda, skal greiða með sem næst jöfnum greiðslum á þeim gjalddögum sem eftir eru á árinu þegar álagning fer fram.

16. gr.

2. mgr. 112. gr. laganna orðast svo:

Nú verður ljóst þegar álagningu skatta, annarra en tekjuskatts manna, lýkur eða við endurákvörðun þessara sömu skatta að gjaldandi hefur greitt meira en endanlega álögðum sköttum nemur og skal þá endurgreiða það sem ofgreitt var ásamt vöxtum fyrir það tímabil sem féð var í vörslu ríkissjóðs. Skulu vextir þessir jafnháir vöxtum sem greiddir eru af almennum sparisjóðsinnstæðum í Landsbanka Íslands á hverjum tíma. Sama gildir þegar í ljós kemur við endurákvörðun á tekjuskatti manna að um ofgreiðslu hafi verið að ræða að öðru leyti en því að inneignarvextir reiknast aldrei fyrir en frá 1. júlí á álagningarári.

17. gr.

1. mgr. 113. gr. laganna orðast svo:

Allir þeir, er hafa menn í þjónustu sinni og greiða laun fyrir starfa, sbr. 1. mgr. 92. gr., eru skyldir að kröfu innheimtumanns að halda eftir af kaupum launþega til lúkningar gjöldum þeirra aðila sem launþegar bera sjálfskuldarábyrgð á og innheimta ber samkvæmt ákvæðum 110. gr. Aldrei skulu launagreiðendur þó halda eftir meira en nemur 75% af heildarlaunagreiðslu hverju sinni til greiðslu á gjöldum samkvæmt lögum þessum og gjöldum samkvæmt IV. kafla laga nr. 73/1980. Í reglugerð skulu sett nánari ákvæði um framkvæmd þessarar greinar.

18. gr.

121. gr. laganna orðast svo:

Fjárhæðir, sem um ræðir í 68. gr. og 69. gr., skulu breytast tvisvar á ári í samræmi við lánskjaravísitölu, sbr. lög nr. 13/1979, sem hér segir:

1. Hinn 1. janúar á staðgreiðsluári skulu þær taka hlutfallslegri breytingu sem nemur mismun á lánskjaravísitölu sem í gildi er 1. júní og lánskjaravísitölu sem í gildi er 1. desember næst á undan staðgreiðsluári.
2. Hinn 1. júlí á staðgreiðsluári skulu þær taka hlutfallslegri breytingu sem nemur mismun á lánskjaravísitölu sem í gildi er 1. desember næst á undan staðgreiðsluári og lánskjaravísitölu sem í gildi er 1. júní á staðgreiðsluári.

Fjárhæðir þær, sem hér um ræðir, skulu breytast í fyrsta sinn hinn 1. desember 1987 í samræmi við mismun sem verður á lánskjaravísitölu sem í gildi er hinn 1. febrúar 1987, þ.e. 1594 stig, og þeirri sem í gildi verður hinn 1. desember 1987.

Mismunur, sem í ljós kemur á álögðum tekjuskatti manna og staðgreiðslu samkvæmt lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda, sbr. 34. gr. þeirra laga, og stafar af of lágrí staðgreiðslu, skal taka hlutfallslegri breytingu sem nemur mismun á lánskjaravísitölu sem í gildi er 1. júlí á tekjuári og lánskjaravísitölu sem í gildi er 1. júlí á álagningarári. Mismunur, sem rætur á að rekja til of hárrar staðgreiðslu, skal á sama hátt taka sömu hlutfallslegri breytingu miðað við sömu tímamörk. Komi í ljós að ofgreiðsla hefur myndast eftir 1. júlí á staðgreiðsluári má miða upphafsdag verðbótaútreiknings við síðara tímamark eftir nánari reglum sem ráðherra setur með reglugerð.

Um innheimtu, dráttarvexti, innheimtuúrræði og lögvernd verðbóta, sem greiða ber skv. 2. mgr., skulu gilda ákvæði XIII. kafla laga þessara eins og um tekjuskatt sé að ræða.

19. gr.

123. gr. falli niður.

20. gr.

Lög þessi öðlast gildi hinn 1. janúar 1988 og koma til framkvæmda við álagningu tekjuskatts og eignarskatts á árinu 1989 vegna tekna á árinu 1988 og eigna í lok þess árs.

Ákvæði til bráðabirgða.

I

Maður, sem við álagningu 1987 nýtur vaxtafrádráttar samkvæmt heimild í 1. tölul. E-liðs 1. mgr. 30. gr. í stað fasts frádráttar skv. 2. mgr. 30. gr., skal eiga rétt á sérstökum skattafslætti, vaxtaafslætti, í allt að sex ár talið frá og með árinu 1988, vegna vaxta, sbr. 51. gr., af þeim lánum sem tekin voru á árinu 1987 eða fyrr og að uppfylltum þeim skilyrðum sem sett eru í 1. tölul. E-liðs 1. mgr. 30. gr. eins og það ákvæði hljóðaði fyrir gildistöku laga þessara. Sama gildir um þann sem hóf byggingu eða festi kaup á húsnæði á árunum 1985–1987 en uppfyllir hvorki skilyrði fyrir húsnæðisbótum, sbr. B-lið 69. gr. og ákvæði til bráðabirgða II, né skilyrði 1. tölul. E-liðs 1. mgr. 30. gr. fyrir vaxtafrádrætti í stað fasts frádráttar skv. 2. mgr. 30. gr. vegna vaxtakostnaðar við álagningu opinberra gjalda á árinu 1987 og 1988 en mundi njóta ákvæða E-liðs 1. mgr. 30. gr. héldi það gildi sínu á árinu 1988 vegna álagningar 1989.

Vaxtaafsláttur, sem um ræðir í 1. mgr., ákvarðast þannig að frá frádráttarbærum vöxtum skal draga fjárhæð er svarar til 7% af tekjuskattsstofni. Vaxtaafsláttur telst vera 30% af þeirri fjárhæð sem þá er eftir.

Um ráðstöfun vaxtaafsláttar og millifærslu milli hjóna skulu ákvæði A-liðs 68. gr. um persónuafslátt gilda eftir því sem við getur átt að öðru leyti en því að ónýttur vaxtaafsláttur flyst á milli hjóna án skerðingar.

Á árinu 1988 skal ónýttur vaxtaafsláttur þó greiðast út að því marki sem hann fer ekki fram úr húsnæðisbótum skv. B-lið 69. gr. Um útborgun vaxtaafsláttar á árinu 1988 fer að öðru leyti eftir ákvæðum B-liðs 69. gr., eftir því sem við getur átt.

Ákvæði 7. tölul. 28. gr. eiga við um vaxtaafslátt samkvæmt þessu bráðabirgðaákvæði.

II

Sá sem eignast íbúð í fyrsta sinn á árunum 1985–1987 og uppfyllir að öðru leyti skilyrði B-liðs 69. gr. skal þrátt fyrir gildistökuákvæði laga þessara njóta húsnæðisbóta samkvæmt ákvæðum B-liðs 69. gr. með sama hætti og sá sem eignast sína fyrstu íbúð á árinu 1988.

III

Um innheimtu ógoldinna þinggjalda, sem á hafa verið lögð fyrir gildistöku laga þessara, skulu gilda ákvæði laga nr. 75/1981, með síðari breytingum, eins og þau voru fyrir gildistöku laga þessara. Sama á við um innheimtu tekjuskatts og eignarskatts sem verður lagður á á árinu 1988 vegna tekna á árinu 1987 og eignar í lok þess árs, sbr. ákvæði laga um gildistöku laga um staðgreiðslu opinberra gjalda.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Inngangur.

Frumvarp þetta um breytingar á lögum um tekjuskatt og eignarskatt er flutt í tengslum við frumvarp um staðgreiðslu skatta. Þessi frumvörp og önnur, sem þeim tengjast, eru samin af starfsmönnum fjármálaráðuneytisins, ríkisskattstjóra og starfsmönnum hans í samvinnu við nefnd sem fjármálaráðherra skipaði s.l. haust í þeim tilgangi að endurskoða lög. Í athugasemdum með frumvarpi til laga um staðgreiðslu opinberra gjalda er gerð grein fyrir tildrögum þess að einstakir þættir endurskoðunarinnar og staðgreiðsla skatta var tekin til meðferðar á undan öðrum þáttum.

Með frumvarpi þessu eru gerðar tillögur um allróttæka breytingu á reglum um álagningu beinna skatta á einstaklinga. Tillögur þessar eru annars vegar gerðar með tilliti til þess að róttæk einföldun álagningarreglna er skilyrði þess að við verði komið einföldu og skilvirku staðgreiðslukerfi og hins vegar í þeim tilgangi að álagningarkerfið sjálft verði einfaldara og skiljanlegra þeim sem við það búa.

Núverandi tekjuskattslög eru að vísu ekki mjög flókin að því er varðar skattlagningu launatekna og líklega einfaldari og fremri hliðstæðri löggjöf í nágrannalöndum okkar. Engu að síður eru þær reglur, sem í gildi eru, um útreikning skatta margar og þau hugtök sem notuð eru það flókin að venjulegur skattborgari leggur yfirleitt ekki á sig að kunna skil á þeim öllum.

Tekjutengdir skattar til ríkis, sveitarfélaga og til ýmissa sérverkefna eru margir og byggjast á mismunandi grunni án þess að fyrir því séu augljós rök. Allt gerir þetta skattkerfið torskiljanlegt þeim sem við það eiga að búa.

Helstu breytingar.

Í frumvarpi þessu og hliðarfrumvörpum með því er gert ráð fyrir að lagður verði á einn tekjuskattur til ríkisins sem komi í stað núverandi tekjuskatts, sjúkratryggingagjalds, gjalds til framkvæmdasjóðs aldraðra, sóknargjalds og kirkjugarðsgjalds. Þessi tekjuskattur innheimtist ásamt útsvari til sveitarfélags þannig að í reynd verður um að ræða eitt álagningarhlutfall fyrir alla launþega að öðru leyti en því að frávik í útsvarsálagningu milli einstakra sveitarfélaga kemur fram við uppgjör eftir á. Þeim aðilum, sem nú njóta tekna af þeim sérsköttum er hverfa, verður á móti tryggð hlutdeild í hinum sameiginlega skatti.

Breytingum samkvæmt frumvarpinu má skipta í tvo meginþætti. Annars vegar er myndaður einn sameiginlegur og breyttur skattstofn og hins vegar er álagningarreglum breytt verulega.

Breyttur skattstofn. Í gildandi lögum eru stofnar til ákvörðunar útsvars og tekjuskatts mismunandi. Í frumvarpinu er hins vegar lagt til að framvegis verði einn stofn myndaður af öllum vergum greiðslum vinnuveitanda til launþega, þ.e. inn í stofninn gangi allar launagreiðslur auk ýmissa sérstakra liða, svo sem bifreiðastyrkja, dagpeninga og annarra

starfstengdra greiðslna, fríðinda og hlunninda. Enn fremur er gert ráð fyrir að lífeyrir og tryggingabætur og aðrar slíkar greiðslur verði hluti skattstofnsins en hluti þeirra hefur verið utan útsvarsstofnsins.

Þessi nýi stofn mun samsvara núgildandi útsvarsstofni að viðbættum núverandi frádráttarliðum sem eru skyldusparnaður, kostnaður á móti ökutækjastyrk og dagpeningum, hlunnindi, verkfæra- og hljóðfærapeningar, helmingur greiddra meðlaga og námsfrádráttur. Enn fremur hækkar stofninn um elli- og örorkulífeyri almannatrygginga.

Vegna breytts álagningarakerfis, einkum mikillar hækkunar á persónuafslætti, mun síðast talda atriðið þó ekki valda álagningu gjalda nema til komi aðrar tekjur í verulegum mæli. Eins er gert ráð fyrir sérstökum ákvæðum til að koma í veg fyrir að menn greiði skatt af raunverulegum kostnaði sem þeir hafa, t.d. vegna notkunar bifreiða í þágu vinnuveitanda eða á ferðalögum vegna starfs síns.

Álagningarreglur. Gert er ráð fyrir að í stað tekjuskatts, sjúkratryggingagjalds, framlags í Framkvæmdasjóð aldraðra, sóknargjalds og kirkjugarðsgjalds komi eitt skatthlutfall, 28,5%. Við það er áætlað að bætist 6,25% vegna útsvars til sveitarfélaga þannig að sameiginlegt skatthlutfall yrði 34,75%. Frá hluta ríkissjóðs í þannig reiknuðum skatti dregst persónuafsláttur og sjómannaafsláttur sem er nýmæli. Af hluta ríkissjóðs greiðast einnig barnabætur og húsnæðisbætur. Miðað er við að hlutdeild sókna og kirkjugarða og Framkvæmdasjóðs aldraðra í skattheimtunni verði hin sama og verið hefur.

Gert er ráð fyrir sérstökum persónuafslætti frá hinum sameinaða skatti að fjárhæð 11 500 kr. á mánuði fyrir hvern skattgreiðanda miðað við verðlag í febrúar 1987 og að hann verði hækkaður tvisvar á ári til samræmis við breytingar verðlags eins og það mælist með lánskjaravísitölu. Afsláttur þessi svarar til þess að tekjur neðan við u.þ.b. 33 000 kr. á þessum tíma séu skattfrjálsar hjá einstaklingum og hvoru barnlausra hjóna um sig en hjá öðrum yrðu skattfrelismörkin hærri sem nemur barnabótum. Gert er ráð fyrir að skattafslátturinn verði millifæranlegur til maka að þremur fjórðu hlutum.

Í stað sjómannafrádráttar er gert ráð fyrir sérstökum afslætti frá skatti, sjómannaafslætti er nemur 150 kr. á skráningardag, og í stað vaxtafrádráttar húsbýggjenda er gert ráð fyrir 55 000 kr. húsnæðisbótum á ári í sex ár til þeirra sem byggja eða kaupa íbúðarhúsnæði í fyrsta sinn. Húsnæðisbætur verði borgaðar út séu þær hærri en álagður skattur viðkomandi. Miðað er við að sjómannaafsláttur og húsnæðisbætur kosti ríkissjóð sem næst hið sama og fyrra fyrirkomulag en dreifist hins vegar með jafnari hætti en áður var milli þeirra sem rétt eiga á þeim.

Það útsvarshlutfall, sem að framan greinir, 6,25%, er áætlað með tilliti til þess að tekjur sveitarfélaga af þessum tekjustofni verði hinar sömu og verið hefur. Sömuleiðis er gert ráð fyrir að tekjur ríkisins af hinum sameiginlega skatti verði þær sömu og verið hefði eða ívið lægri.

Skattstofninn.

Samkvæmt núgildandi lögum eru skattstofnar fyrir útsvar og tekjuskatt ekki hinir sömu. Mismunurinn er aðallega fólgin í því að ekki eru í báðum tilfellum heimilaðir sömu frádráttarliðir. Í frumvarpinu er gert ráð fyrir einum sameiginlegum skattstofni. Sá stofn er hinn sami og núverandi útsvarsstofn að brottfelldum að mestu þeim frádráttarliðum sem nú eru leyfðir. Um er að ræða eftirfarandi liði og fjárhæðir eins og þær koma fram á framtali 1986 vegna ársins 1985:

	Fjöldi framteljenda	Fjárhæð í millj. kr.
Útvarsstofn skv. gildandi lögum	160820	57953
Niðurfelldar frádráttarheimildir samkvæmt frumvarpinu:		
<i>a. Skv. 30 gr. laga nr. 75/1981</i>		
Skyldusparnaður	10900	342
Kostnaður á móti ökutækjastyrk	22015	1030
Dagpeningar, risna o. fl.	9664	377
Hlunnindi til frádráttar	16906	262
Verkfærapeningar og hljóðfærakostnaður	5823	40
Helmingur greiddra meðlaga	5383	125
Námsfrádráttur	25756	1037
<i>b. Greiðslur almannatrygginga</i>		
Elli- og örorkulífeyrir	24442	2829
Frádráttur vegna skertrar tekjutryggingar	16726	657
Samtala ofangreindra liða		65237
Áætlaður frádráttur vegna sannanlegs kostnaðar launþega af ferðum á vegum vinnuveitanda		500
Áætlaður nýr skattstofn		64737

Í þessari áætlun er gert ráð fyrir að af bifreiðastyrkjum og dagpeningum, sem samkvæmt framangreindu mynda skattstofn, verði 500 milljónir króna viðurkenndar við framtal sem kostnaður sem ekki beri að greiða skatt af.

Þó skattstofninn hækki samkvæmt þessu um rúmlega 7 milljarða króna eða um 12,5% mun það ekki leiða til samsvarandi hækkunar álagningar þar sem verulegur hluti þessarar hækkunar er elli- og örorkulífeyrir sem annars vegar er nú þegar hluti tekjuskattstofns og rennur að stórum hluta til þeirra sem ekki munu greiða skatt vegna hinnar miklu hækkunar á persónuafslætti.

Auk framangreindra frádráttarliða, sem ásamt gildandi útvarsstofni mynda hinn nýja skattstofn, eru felldir niður frádráttarliðir sem eingöngu hafa haft áhrif á tekjuskatt. Þar sem þessir frádráttarliðir hafa ekki haft áhrif á útvarsstofn breyta þeir ekki fyrirhuguðum skattstofni frá því sem að framan var greint. Um er að ræða eftirfarandi liði:

	Fjöldi framteljenda	Fjárhæð í millj. kr.
Frádráttur skv. C-lið 1. mgr. 30. gr.:		
Sjómannafrádráttur	10386	515
Farmanna- og fiskimannafrádráttur	10239	638
Kostnaður við stofnun heimilis	2266	60

Í stað tveggja fyrstnefndu frádráttarliðanna er gert ráð fyrir að upp verði tekinn sérstakur sjómannaafsláttur sem fjallað verður um síðar.

Eftirfarandi frádráttarliðir eru samkvæmt D- og E-liðum 1. mgr. 30. gr. núgildandi laga en falla niður samkvæmt frumvarpinu:

	Fjöldi framteljanda	Fjárhæð í millj. kr.
Iðgjöld í lífeyrissjóði	27670	361
Stéttarfélagsgjöld	25472	92
Iðgjöld af lífsábyrgð	3250	14
Vaxtagjöld til frádráttar	18420	2478
Gjafir til menningarmála	462	8
Fastur frádráttur (10%)	131080	6017

Eins og tölur þessar bera með sér notar mikill meiri hluti framteljenda sér fasta frádráttinn. Aðrir frádráttarliðir hafa lítið að segja nema vaxtafrádrátturinn og nýttast þeir ekki nema í tengslum við hann. Gert er ráð fyrir að í stað vaxtafrádráttar komi sérstakar húsnæðisbætur.

Tekjuskattsstofn 1986 að teknu tilliti til frádráttarheimilda var 51 128 milljónir króna hjá 161 299 gjaldendum.

Álagningarreglur.

Frumvarp þetta er samið í þeim tilgangi fyrst og fremst að einfalda álagningarkerfið og m.a. að skapa þannig forsendu fyrir einfaldri innheimtu í staðgreiðslu. Frumvarpið gerir því ekki ráð fyrir neinni verulegri breytingu á skattheimtu eða lækkun skatta enda væri slíkt ekki raunhæft nema í tengslum við önnur tekjuöflunaráform eða lækkun útgjalda. Til þess að auðvelda þær breytingar, sem frumvarpið felur í sér, var þó ákveðið að gera ráð fyrir nokkurri lækkun tekjuskatta til rfkisins.

Við samningu frumvarpsins var reynt eftir því sem kostur var á að ná þeim markmiðum að tekjur hins opinbera héldust sem næst óbreyttar frá því sem þær voru á árinu 1986 og að dreifing skattbyrðar raskaðist ekki verulega frá þeim tíma að öðru leyti en því að náð yrði settu marki um skattleysismörk.

Að því er varðar tekjur ríkissjóðs var þó tekið tillit til þess að áður hafi verið ákveðin lækkun tekjuskatta um 300 milljónir króna sem kemur til framkvæmda við álagningu á árinu 1987.

Álagningarreglur fyrir þau gjöld, sem frumvarp þetta fjallar um, eru margar og þó hver um sig geti verið einföld virka þær í heild sem allflókið úrlausnarefni og ekki auðgert að meta áhrif þeirra saman. Við athugun sýndi sig þó að framangreindum markmiðum um tekjuöflun og dreifingu skatta var unnt að ná með tiltölulega einföldu álagningarkerfi með einum skattstofni, einu skatthlutfalli og einum almennum skattafslætti. Auk þess er sérstökum markmiðum varðandi einstaka hópa náð með bótum eða afsláttarliðum sem ekki tengjast skattstofni.

Í lýsingu hér á eftir verður miðað við það að útsvar til sveitarfélaga sé 6,25% af skattstofni. Ekki er fjallað um útsvarsákvörðunina í frumvarpi þessu en framangreind tala er það hlutfall sem að mati fjármálaráðuneytisins hefði gefið sveitarfélögum sömu tekjur af útsvari og þau höfðu á árinu 1986 og næstu árum þar á undan.

Sama gildir um sóknargjald og kirkjugarðsgjald. Í þessum lögum eru þessi gjöld ekki ákveðin en hins vegar er hér miðað við að þau verði ákveðin þannig að tekjur af þeim verði hinar sömu og á árinu 1986. Verði ekki svo þarf að endurskoða skatthlutfallið með tilliti til þess.

Álagningarkerfi samkvæmt frumvarpinu er sem hér greinir:

1. Af skattstofni er reiknaður skattur, 34,75%, sem er samansettur úr áætluðum 6,25% til sveitarfélaga og 28,5% til ríkisins og annarra.
2. Frá reiknuðum skatti, sbr. 1. tölulið hjá hverjum einstaklingi, dregst skattafsláttur hans sem nemur 138 000 krónum á ári eða 11 500 krónum á mánuði miðað við febrúar 1987. Jákvæður mismunur greiðist sem skattur en neikvæður mismunur fellur niður. Þó flytjast 75% af ónýttum afslætti til maka.
3. Skatti, sem kemur inn skv. 2. tölulið, er ráðstafað þannig:

Útsvör og önnur gjöld:

- a. 6,25% reiknuð af skattstofni framteljenda í hverju sveitarfélagi reiknast sem útsvar og rennur til viðkomandi sveitar- eða bæjarsjóðs.
- b. 0,26% reiknuð af skattstofni framteljenda í hverri sókn teljast sóknargjöld og renna til viðkomandi sóknar eftir því sem nánar verður kveðið á um í lögum sem þar um fjalla.
- c. 0,13% reiknuð af skattstofni framteljenda í hverju sveitarfélagi teljast kirkjugarðsgjöld og renna til viðkomandi aðila eftir því sem nánar er kveðið á um í lögum sem þar um fjalla.

Bætur og afsláttur:

- d. Barnabætur greiðast foreldrum eftir sömu reglum og á árinu 1987 að því breyttu að barnabætur til einstæðra foreldra hækka og verða ætíð tvöfaldar þær bætur sem hjón eða sambúðarfólk á rétt á. Barnabótaauki greiðist sömuleiðis eftir sömu reglum og nú er. Bætur þessar greiðast út að því leyti sem réttthafi skuldar ekki skatt frá fyrri árum.
- e. Húsnæðisbætur að fjárhæð krónur 55 000 á íbúð á ári í sex ár greiðast þeim sem byggja eða kaupa íbúð í fyrsta skipti. Bætur þessar greiðast út að svo miklu leyti sem réttthafi skuldar ekki skatt frá fyrri árum.
- f. Sjómannaafláttur sem nemur 150 krónum á dag til þeirra sem nú njóta sjómanna- og fiskimannafrádráttar. Afsláttur þessi kemur í stað hans og greiðist út á tekjuárinu að því marki sem tekjuskattsgreiðslur eru fyrir hendi frá viðkomandi sé um lögskráðan sjómann að ræða. Ónýttur sjómannaafsláttur fellur niður við endanlega álagningu.

Tekjuliðir, bætur og afslættir.

Við álagningu opinberra gjalda hjá skattstjórum á árinu 1986 urðu niðurstöður varðandi þá tekjuliði opinberra gjalda sem frumvarp þetta nær til sem hér segir:

	Fjöldi gjaldenda	Fjárhæð í millj. kr.
Tekjuskattur vergur	83500	5927
Þar af fór:		
Til greiðslu á útsvari	63620	558
Til greiðslu á sjúkratryggingagjaldi	2418	5
Til greiðslu á eignarskatti	18383	125
Til greiðslu á eignarskattsauka	2661	4
Til greiðslu á barnabótum	68972	1443
 Tekjuskattur til ríkisins		3792
Sjúkratryggingagjald	56329	300
Í Framkvæmdasjóð aldraðra	109676	110
Sóknargjald	150495	224
Kirkjugarðsgjald	138210	107
Útsvar	150783	5373
	Samtals til innheimtu	9906

Tekið skal fram að álagning kirkjugarðsgjalds fór ekki fram í öllum sveitarfélögum. Eins og að framan greinir miðast gjaldstuðlar, afsláttarstærðir og bótafjárhæðir í frumvarpinu við að gefa opinberum aðilum sem næst sömu tekjur. Jafnframt er að því stefnt að breyting skattbyrðar einstaklinga verði ekki veruleg umfram það sem stefnt er að í breytingum á einstökum atriðum svo sem hækkun skattleysismarkna og breyttum áhrifum af vaxtagreiðslum og fyrirkomulagi varðandi sjómenn.

Verður nú gerð grein fyrir einstökum liðum í þessu efni.

Útsvar. Eins og greint var frá hér að framan er gert ráð fyrir að til sömu tekjuöflunar og nú þurfi álagningarhlutfall útsvars að vera 6,25%. Hlutfall þetta er byggt á samanburði útsvarsálagningar nokkurra undangenginna ára og tekjustofni í staðgreiðslu eins og hann hefði verið á þessum árum samkvæmt ákvæðum frumvarpsins. Í eftirfarandi töflu er að finna yfirlit yfir þær stærðir.

Milljónir króna	Álagning 1986	Álagning 1985	Álagning 1984	Álagning 1983	Álagning 1982	Álagning Meðaltal
Útvarsstofn	57 953	39 929	30 862	19 709	12 511	32 193
<i>Viðbætur vegna niðurfellingar frádráttarliða 30. gr. A:</i>						
Skyldusparnaður	342	263	216	147	99	213
Kostnaður v/ökutækja	1 030	684	456	243	143	511
Dagpeningar	377	230	159	86	52	181
Hlunnindi	262	185	145	76	45	143
Verkfærapeningar	40	29	26	12	6	23
Frádráttur v/starfsloka	585	346	102	39	—	214
<i>Viðbætur vegna niðurfellingar frádráttarliðanna:</i>						
Helmingur greiddra meðlaga	125	85	61	39	25	67
Námsfrádráttur	1 073	781	617	371	234	615
Viðbót, elli- og örorkulífeyrir	2 829	1 908	1 456	891	584	1 534
Viðbót v/skerðingar á tekjutrygg. ...	657	461	343	—	—	292
Áætlaður viðurkenndur ferða- kostnaður við framtal	500	320	210	120	70	244
Útvarsstofn með viðbótum	64 773	44 581	34 233	21 493	13 629	35 742
Útsvar álagt	5 373	3 896	3 029	2 129	1 343	3 154
Álagt útsvar sem hlutfall af útvarsstofni	9,27%	9,76%	9,81%	10,80%	10,73%	9,80%
Álagt útsvar sem hlutfall af útvarsstofni með viðbótum	8,30%	8,74%	8,85%	9,91%	9,85%	8,82%
Útvarsstofn í staðgreiðslu	86 472	64 773	44 581	34 233	21 493	50 310
(Milli árunna 1985 og 1986 er miðað við 33,5% hækkun launa)						
Álagt útsvar sem hlutfall af útvarsstofni í staðgreiðslu	6,21%	6,01%	6,79%	6,22%	6,25%	6,27%

Öll þessi ár að einu frátöldu er hlutfall útsvars af brúttótekjum sama árs nálægt 6,25%. Það ár, sem sker sig úr, er árið 1984 og stafar það af hinum miklu breytingum í verðlagsþróun sem urðu á árunum á undan sem gerðu það að verkum að útsvarsbyrði þyngdist.

Sóknargjald og kirkjugarðsgjald. Álögd gjöld á árunum 1985 og 1986 voru sem hér segir í samanburði við skattstofn í staðgreiðslu hvort ár.

	Skattstofn millj. kr.	Sóknargjald millj. kr.	%	Kirkjugarðsgjald millj. kr.	%
1985	64 737	107	0,165	75	0,116
1986	86 424	224	0,259	107	0,123

Vegna breyttra lagaákvæða hækkaði sóknargjald verulega á árinu 1986.

Með hliðsjón af þessum tölum er gert ráð fyrir að sóknargjald þurfi að vera 0,26% af skattstofni og kirkjugarðsgjaldið 0,13% til þess að gefa sömu tekjur og voru á síðasta ári.

Barnabætur. Gert er ráð fyrir að barnabætur verði óbreyttar frá því sem þær eru á þessu ári að öðru leyti en því að bætur til einstæðra foreldra verða tvöfaldar þær bætur sem hjón eða sambúðarfolk á rétt á. Barnabótaauki er að öllu leyti hafður óbreyttur. Gert er ráð fyrir að bætur þessar hækki eftir sömu reglu og persónuafsláttur, þ.e. eftir hækkun lánskjaravísitölu.

Húsnæðisbætur. Tekjumissir ríkissjóðs vegna nógildandi ákvæða um vaxtafrádrátt var við álagningu á árinu 1986 um 530 milljónir króna.

Umsóknir um lán til byggingar á fyrstu íbúð á árunum 1984 og 1985 voru um 700 talsins hvort ár. Umsóknir um lán til kaupa á fyrstu íbúð sömu ár voru um 1000 talsins.

Í frumvarpinu er miðað við að húsnæðisbætur verði greiddar í sex ár vegna fyrstu íbúðar. Samkvæmt því má áætla að þegar fram í sæki verði samtímis greiddar bætur vegna um 10 200 íbúða. Bætur á íbúð að fjárhæð rúmlega 50 000 kr. miðað við árið 1986 hefðu því kostað ríkissjóð sama og vaxtafrádrátturinn. Í frumvarpinu er sú fjárhæð færð í 55 000 kr. í febrúar 1987 með tilliti til verðlagsbreytinga til 1. febrúar og eftir það breytist fjárhæðin í samræmi við lánskjaravísitölu.

Þó hér sé gert ráð fyrir sama fé og áður í þennan þátt er ljóst að með hinu nýja fyrirkomulagi verður dreifing fjárins jafnari en áður. Nú njóta þeir mest í vaxtafrádætti sem greiðastan aðgang hafa að lánum. Dreifing frádráttarins sýnir að hann vex með hækkandi tekjum. Samkvæmt frumvarpinu munu allir sem byggja í fyrsta sinn njóta afsláttarins að jöfnu. Mun hann á þeim sex árum, sem hann er við lýði, svara til 65–70% af vöxtum af hámarksláni Húsnæðisstofnunar.

Sjómannaafsláttur. Fjárhæð sjómannaafsláttar er miðuð við að hafa svipuð áhrif hjá sjómönnum og núverandi frádráttarreglur hafa hjá sjómanni með meðaltekjur. Meðaltekjur sjómanna á árinu 1985 voru um 1000 þús. kr. og er áætlað að frádráttarreglurnar hafi leitt til þess að skattar sjómanns með þær tekjur hafi lækkað um rösklega 50 000 krónur. Er afslátturinn því ákveðinn 150 krónur á dag miðað við 360 daga eða 4500 krónur á mánuði.

Tekjuskattur. Til þess að meta áhrif breytinga álagningarkerfisins á tekjur ríkissjóðs var Reiknistofnun Háskóla Íslands fengin til að gera samanburð á mismunandi álagningu á grundvelli úrtaks úr framtölum fyrir árið 1985.

Til þess að meta áhrif kerfisbreytinganna sjálfra voru áhrif vaxtafrádráttar, sjómannafrádráttar og nýting persónuafsláttar til greiðslu á eignarskatti tekin út úr álagningu á árinu 1986 og hún endurunnin þannig breytt.

Til samanburðar var álagning áætluð eins og hún hefði orðið í staðgreiðslu á árinu 1986. Til þess voru tekjur ársins 1985 hækkaðar um 33,5% sem er áætluð meðalhækkun tekna á mann milli árána 1985 og 1986 og búinn til nýr skattstofn eins og honum er lýst í frumvarpinu. Að því loknu var álagning reiknuð eftir tillögum frumvarpsins.

Álagning þessi tók hvorki mið af húsnæðisbótum né sjómannaafslátti, en þar sem samsvarandi liðir höfðu verið teknir út úr viðmiðuninni og ætlað er að kostnaður við þá sé hinn sami í báðum kerfunum hefur það ekki áhrif á niðurstöðurnar. Sama er að segja um sóknargjald og kirkjugarðsgjald. Þau eru í báðum tilvikum utan samanburðarins.

Útreikningar þessir sýna að við þessa breytingu má gera ráð fyrir að tekjur ríkissjóðs lækki um nærri 550 milljónir króna. Þar sem hér er miðað við tekjur ríkissjóðs á árinu 1986 hefur ekki verið tekið tillit til þeirrar ákvörðunar frá síðasta ári að lækka tekjuskatt um 300 milljónir króna. Að teknu tilliti til þess er ný lækkun ríkistekna, sem í frumvarpinu felst, um 250 milljónir króna.

Áhrif á skatta einstaklinga.

Áhrif breytinganna á skatta einstaklinga stafa af tvennu. Annars vegar eru áhrif af breyttu álagningarkerfi og hins vegar áhrif af breyttum skattstofni, þ.e. niðurfelling frádráttarliða o.fl.

Til þess að meta fyrri áhrifin var sett upp líkan af breyttu álagningarkerfi án breytingar á skattstofni að öðru leyti en því að felld var niður 10% frádráttarreglan við myndun tekjuskattstofns. Slíkt líkan metur því áhrif breytts álagningarkerfis á skatta þeirra sem ekki hafa neina frádráttarliði og ekki nutu ívilnana vegna vaxta eða sjómennsku.

Útreikningar þessa líkans sýna í stórum dráttum að áhrif breytinganna fyrir þessa aðila eru annars vegar hækkun skattleysismarkanna eins og að var stefnt og að ofan þeirra lækka skattar allt að 5–6% af tekjum. Þessi áhrif eru næsta jöfn hjá mismunandi hópum nema hjá einhleypum þar sem þau eru nokkru minni en hjá öðrum. Þessi breyting er mest rétt ofan skattleysismarkanna en minni ofar.

Úr útreikningum Reiknistofnunar H.Í., sem getið var hér að framan, má og lesa áhrif breytinganna að meðtöldum áhrifum af stækkun skattstofnsins. Þeir útreikningar sýna, sem vænta má, minni mismun en þeir sem vitnað er til hér að framan. Samkvæmt þeim lækkar skattbyrði yfirleitt vel upp fyrir miðjan tekjustigann en þar fyrir ofan er niðurstaðan breytileg. Auk áhrifa af breyttum skattstofni hefur brottfall vaxtafrádráttar svo og sjómannafrádráttar hér áhrif, en hvort tveggja hefur meiri áhrif í ofanverðum stiganum en neðar.

Frumvarpinu fylgja töflur sem sýna niðurstöður þeirra útreikninga sem gerðir voru og varpa ljósi á áhrif breyttrar álagningar en hér að neðan er sýnt eitt dæmi. Er þar um að ræða skattlagningu hjóna með tvö börn þar sem bæði afla tekna. Miðað er við að þau hafi ekki haft neina frádráttarliði þannig að heildargreiðslur til þeirra hafi komið til skattlagningar. Stækkun skattstofna hefur því ekki áhrif hjá þeim en í slíkum tilfellum verður breyting skattanna önnur.

Tekjur 1985	Tekjur 1986	Tekjuskattar nú	Tekjuskattar frumvarp	Skatthlutfall nú %	Skatthlutfall frumvarp %
150	200	-76	-77	-37,8	-38,3
225	300	-75	-77	-25,1	-25,5
300	400	-75	-77	-18,7	-19,1
375	500	-71	-76	-14,2	-15,3
449	600	-38	-64	-6,3	-10,7
524	700	-5	-52	-0,7	-7,5
599	800	28	-12	3,6	-1,6
674	900	69	27	7,7	3,0
749	1000	107	62	10,7	6,2

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Núgildandi ákvæði 1. másl. 2. mgr. 1. tölul. A-liðs 7. gr. kveða á um að sá sem vinnur við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi skuli telja sér til tekna sambærilegt endurgjald fyrir starf sitt og hann hefði fengið ef hann innti það af hendi fyrir óskyldan eða ótengdan aðila.

Skv. 6. gr. frumvarpsins, sem fjallar um reiknað endurgjald, sbr. 6. gr. frv. til laga um staðgreiðslu opinberra gjalda, eru reglur um reiknað endurgjald hertar verulega. Samkvæmt þeim ber ríkisskattstjóra m.a. að ákveða lágmark reiknaðs endurgjalds sem maður, er

stundar rekstur, skal miða staðgreiðslu sína við. Jafnframt þessu eru fyrri ákvæði um hámark reiknaðs endurgjalds afnumin.

Breyting sú, sem þessi grein felur í sér, er nauðsynleg í ljósi áður nefndra breytinga. Að öðru leyti vísast til athugasemda við 6. gr. frumvarpsins.

Um 2. gr.

Skv. 2. másl. 5. tölul. 28. gr. teljast þær greiðslur ekki til tekna sem sjómenn á íslenskum fiskiskipum fá frá áhafnadeild Aflatryggingasjóðs til að standa undir fæðis- kostnaði sínum um borð í fiskiskipi. Ákvæði þetta á ekki lengur við vegna þess að breytingar hafa orðið á fyrirkomulagi þessara greiðslna samkvæmt kjarasamningum sjómanna. Auk þessa er undanþága af þessu tagi andstæð þeim sjónarmiðum sem búa að baki einföldun skattkerfisins í kjölfar staðgreiðslu.

Í 7. tölul. 28. gr. gildandi laga er kveðið svo á að persónuafsláttur og barnabætur teljist ekki til tekna. Skv. 10. og 11. gr. þessa frumvarps er gert ráð fyrir sjómannaafslætti og húsnæðisbótum sem í eðli sínu líkjast mjög persónuafslætti og barnabótum. Því þykir ekki hjá því komist að kveða sérstaklega á um að sjómannaafsláttur og húsnæðisbætur teljist ekki til tekna og koma þannig í veg fyrir allan vafa í þessu sambandi.

Um 3. og 4. gr.

Eins og rakið er í almennum athugasemdum hér að framan er afnám hinna fjölmörgu frádráttarheimilda frá tekjum, sem í gildi hafa verið í lengri eða skemmri tíma, forsenda þess að tekið verði upp staðgreiðslukerfi skatta sem bæði uppfyllir þær kröfur að vera einfalt og öruggt í framkvæmd. Af þessum sökum verður ekki komist hjá því að afnema nær allar gildandi frádráttarheimildir frá tekjum sem um ræðir í A-, C-, D- og E-lið 1. mgr. 30. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt. Á móti kemur að persónuafsláttur er rúmlega tvöfaldaður, tekinn verður upp sérstakur sjómannaafsláttur, kveðið er á um sérstakar húsnæðisbætur til þeirra sem byggja í fyrsta sinn, auk þess sem jaðarskattshlutfallið lækkar nokkuð. Um þessi atriði vísast að öðru leyti til þess sem rakið er í almennum athugasemdunum hér að framan.

Um þá frádráttarliði, sem gert er ráð fyrir að haldi gildi sínu og kveðið er á um í þessari grein, skal eftirfarandi tekið fram.

Um 1. tölulið. Gert er ráð fyrir að sönnuð útgjöld vegna móttækinnar ökutækjastyrkja og dagpeninga verði frádráttarbær frá tekjum við álagningu tekjuskatts. Hins vegar verður meginreglan sú að óheimilt verður að draga þessar greiðslur frá heildarlaunum við ákvörðun staðgreiðslu, sbr. frumvarp til laga um staðgreiðslu opinberra gjalda. Jafnframt þessu er gert ráð fyrir hertum reglum varðandi mat á því hvort hér sé um raunveruleg útgjöld að ræða eða ekki.

Um 2. tölulið. Ákvæðið er samhljóða 6. tölul. A-liðs 1. mgr. 30. gr. gildandi laga og er nauðsynlegt með tilliti til ýmissa alþjóðasamninga sem Ísland er aðili að.

Um 3. tölulið. Ákvæðið er samhljóða 7. tölul. A-liðs 1. mgr. 30. gr. og þykir ekki ástæða til þess að afnema það enda veldur það engum erfiðleikum í framkvæmd.

Um 5. gr.

Í 2. og 3. másl. 2. mgr. 51. gr. gildandi laga er kveðið á um hvað teljist frádráttarbærir vextir í skilningi E-liðs 1. mgr. 30. gr. o.fl. Ákvæði þessi eru óþörf í ljósi þess að vextir verða ekki frádráttarbærir frá tekjum, sbr. 4. gr., nái frumvarpið fram að ganga.

Um 6. gr.

Samkvæmt 6. gr. frumvarps til laga um staðgreiðslu opinberra gjalda er gert ráð fyrir því að staðgreiðsla manns í atvinnurekstri miðist við reiknað endurgjald hans. Staðgreiðslu-

fyrirkomulagið hefur þannig í för með sér að menn þurfa að reikna sér endurgjald á því ári sem þeir inna af hendi vinnu í þágu reksturs síns í stað þess að gera það eftir lok tekjuárs eins og lög mæla nú fyrir um. Eðlilegast þykir því að leggja til að nógildandi ákvæði um árlegar viðmiðunarreglur ríkisskattstjóra varðandi reiknað endurgjald verði flutt yfir í 6. gr. staðgreiðslulaga þannig að ríkisskattstjóri muni samkvæmt því setja viðmiðunarreglur fyrir upphaf árs í stað þess að gera það eftir lok árs eins og nú er.

Með hliðsjón af þessu breytta fyrirkomulagi þykir og eðlilegt að gera ráð fyrir því sem aðalreglu að maður telji sér til tekna, að árinu liðnu, sömu fjárhæð og hann hefur reiknað sér á staðgreiðsluárinu. Er því lagt til að maður láti skýringar fylgja ef brugðið er frá þeirri reglu og enn fremur að skattstjóri hafi frjáltsari hendur en nú er til þess að leggja mat á skýringar gjaldanda og hækka endurgreiðslur til samræmis við reiknað endurgjald hans á staðgreiðsluári séu skýringar ófullnægjandi. Þó er enn haldið í lögum þeirri takmörkun að ákvörðun skattstjóra megi ekki mynda tap á rekstri sem elli- eða örorkulífeyrisþegar stunda eða tap sem fer fram úr samanlögðum almennum fyrningum og gjaldfærslu hjá öðrum aðilum í rekstri. Sú takmörkun getur því leitt til þess að skattstjóri fái ekki hækkað reiknað endurgjald manns þótt það sé í framtali hans talið lægra en reiknað endurgjald hans á staðgreiðsluári.

Þá er í greininni lagt til að hámark reiknaðs endurgjalds sé afnumið eftir að staðgreiðsla er komin á enda verður ekki séð nauðsyn þess að viðhalda slíku hámarki eftir að 10% frádráttur skv. 2. mgr. 30. gr. gildandi laga hefur verið felldur niður.

Um 7. og 8. gr.

Í þessum greinum er kveðið á um breytingar á ákvörðun um tekjuskattsstofn hjóna og barna til samræmis við þær breytingar sem verða á frádráttarheimildum, sbr. 3. og 4. gr. frumvarpsins.

Um 9. gr.

Eins og rakið er í almennum athugasemdum hér að framan er við skattkerfisbreytingu þá, sem hér um ræðir, gert ráð fyrir gjörbreyttum álagningarreglum. Breytingin felur í sér að skatthlutfall verði aðeins eitt í stað þriggja áður. Jafnframt hækkuðum persónuafslætti, sem dregst frá reiknuðum tekjuskatti eins og áður, er kveðið á um nýjan afslátt, sjómannaafslátt, er dregst frá reiknuðum tekjuskatti með sama hætti. Reiknaður tekjuskattur, fyrst að frádregnum persónuafslætti og síðan sjómannaafslætti, sé um hann að ræða, telst tekjuskattur ársins. Um áhrif þessa breytta álagningarkerfis vísast að öðru leyti til almennra athugasemda.

Þá er lagt til að tekjuskattshlutfall af launatekjum barna lækki úr 5% í 4% í kjölfar þess að tekjuskattur af launum þeirra verður framvegis staðgreiddur.

Um 10. gr.

Um A-lið. Í þessari grein er í A-lið lagt til að persónuafsláttur verði 138 000 kr. á ári í stað 58 370 kr. samkvæmt gildandi reglum. Ráðstöfun persónuafsláttar verður með sama hætti og áður að öðru leyti en því að sá hluti persónuafsláttar annars hjóna, sem ekki nýtist því, verður ekki millifæranlegur til hins að fullu heldur aðeins að $\frac{3}{4}$ hlutum. Að auki er lagt til að óráðstafaður persónuafsláttur nýtist ekki framar til greiðslu eignarskatts.

Persónuafsláttur mun nýtast manni á móti staðgreiðslu, sbr. 2. mgr. Gert er ráð fyrir að honum verði skipt hlutfallslega miðað við greiðslutímabil launa. Þá er gert ráð fyrir að ekki verði um að ræða flutning á ónýttum persónuafslætti hvers launagreiðslutímabils á milli launagreiðslutímabila á staðgreiðsluári. Hins vegar er að sjálfsögðu tekið tillit til þannig ónýtt persónuafsláttar við endanlegt uppgjör við álagningu.

Um B-lið. Eins og rakið er í almennum athugasemdum er gert ráð fyrir að sjómannafrádrættir skv. 1. og 3. tölul. C-liðs 1. mgr. 30. gr. laganna falli niður. Í staðinn er samkvæmt þessum staflíð gert ráð fyrir sérstökum sjómannaafslætti er draga ber frá reiknuðum tekjuskatti með sama hætti og persónuafslátt, sbr. 9. gr. frumvarpsins. Afsláttur þessi nemur 150 kr. fyrir hvern dag sem maður telst stunda sjómannsstörf. Áhersla skal lögð á þann grundvallarmun sem er á sjómannaafslætti samkvæmt þessu frumvarpi og sjómannafrádrætti samkvæmt gildandi lögum, sem felst í því að afsláttur dregst frá reiknuðum tekjuskatti en frádrátturinn frá tekjum, áður en tekjuskattur er reiknaður.

Gert ráð fyrir að ráðherra kveði á um í reglugerð að þeim sjómönnum, sem rétt eiga á sjómannaafslætti, verði ársfjórðungslega á tekjuárinu greidd fjárhæð er svarar áunnum sjómannaafslætti vegna sama tímabils. Með þessum hætti er reynt að sneiða hjá þeim vandkvæðum sem leiða af því að ekki er mögulegt að kveða á um mismunandi afslætti frá skatti mönnum til handa við uppgjör staðgreiðslu án þess að flækja mjög framkvæmd og öryggi staðgreiðslunnar. Í þessu sambandi skal t.d. vakin athygli á því að sjómannaafsláttur nýtist ekki til greiðslu útsvars. Fyrirframgreiðsla þessi nær þó ekki til þeirra sem ekki eru lögskráðir, því að hún mun byggjast á upplýsingum lögskráningarstjóra. Greiðslur vegna áunnins sjómannaafsláttar verða að sjálfsgöðu aðeins greiddar þeim sjómönnum sem sannanlega hafa greitt tekjuskatt í formi staðgreiðslu. Nánari reglur verða settar í reglugerð um greiðslu upp í afslátt. Gert er ráð fyrir að þar verði m.a. kveðið á um að þeir sjómenn, sem lögskráðir eru í % hluta hvers útborgunartímabils, njóti greiðslna eins og þeir sem lögskráðir eru allt útborgunartímabilið. Þeir sem eru lögskráðir í skemmri tíma á hverju útborgunartímabili fengju síðan hlutfallslega lægri greiðslur.

Um 11. gr.

Um A-lið. Þessi grein felur í sér að barnabætur verði þær sömu og þær voru áður, nema kveðið er á um að barnabætur einstæðra foreldra skuli ætíð vera tvöfalt hærri en hjóna. Þá er gert ráð fyrir að barnabætur greiðist út á tekjuárinu óháð skattgreiðslum að öðru leyti en því að þeim skal skuldajafna við vangoldin þinggjöld fyrri ára. Nú eru þær hins vegar aðeins borgaðar út að því marki sem þær eru umfram álagða og vangreidda skatta. Um barnabótaaukann munu hins vegar alfarið gilda sömu reglur og áður, þ.e. hann skerðist miðað við tekjur og eign og verður ekki borgaður út fyrr en að lokinni álagningu að svo miklu leyti sem hann er umfram álögð gjöld. Þetta helgast að sjálfsgöðu af þeim skerðingarákvæðum sem um barnabótaaukann gilda.

Um B-lið. Í þessum staflíð er kveðið á um greiðslu húsnæðisbóta er koma skulu í stað skattviltana í formi vaxtafrádráttar skv. E-lið 1. mgr. 30. gr. gildandi laga. Húsnæðisbóta munu aðeins þeir njóta sem eru að eignast íbúð í fyrsta sinn og verða þær 55 000 kr. á ári vegna hvernar íbúðar. Við ákvörðun bótaréttar samkvæmt þessu ákvæði er gert ráð fyrir að sömu sjónarmið verði lögð til grundvallar og gert er í lánareglum Húsnæðisstofnunar ríkisins varðandi lánarétt þeirra sem eru að eignast í búið í fyrsta sinn. Vakin skal athygli á því að húsnæðisbætur eru bundnar eignarhaldi að íbúð og falla niður selji bótaþegi íbúðina. Ónýttur bótaréttur fellur hins vegar ekki niður heldur geymist hann. Þá er kveðið á um að húsnæðisbætur vegna hvernar íbúðar skiptist til helminga milli hjóna og sambýlisfólks en að jöfnu milli sameigenda.

Um 12. gr.

Í þessari grein er felld niður ákvæði 69. gr. A, sem fjallar um barnabótaauka þar sem ákvæðin um hann verður að finna í 2. tölul. A-liðs 69. gr.

Um 13. gr.

Breyting samkvæmt þessari grein er nauðsynleg vegna breytinga sem gerðar eru á 30. gr. laganna skv. 3. gr. þessa frumvarps. Hér er ekki um efnislega breytingu að ræða heldur aðeins verið að tryggja að tilvísanir á milli greina í lögnum séu réttar.

Um 14. og 15. gr.

Vegna breytts innheimtufyrirkomulags í kjölfar staðgreiðslu opinberra gjalda er nauðsynlegt að samræma ákvæði XIII. kafla laganna við ákvæði frumvarps til laga um staðgreiðslu opinberra gjalda. Eins og áður hefur komið fram nær staðgreiðslan fyrst og fremst til tekjuskatts og útsvars af launatekjum. Hún nær hins vegar hvorki til skatts af eignatekjum eða rekstrarhagnaði manna, eignarskatts né skatta sem lögaðilar bera. Því er ljóst að öll gildandi innheimtuákvæði laganna verða að haldast óbreytt vegna þessarar innheimtu. Því er á sama hátt og áður gert ráð fyrir fyrirframgreiðslu á þeim gjöldum sem ekki eru innheimt í staðgreiðslukerfinu. Hins vegar er kveðið á um þá breytingu að ráðherra geti ákveðið í reglugerð að fyrirframgreiðslan verði takmörkuð við tiltekna lágmarksfjárhæð. Þar með er hægt að koma í veg fyrir að t.d. launamenn þurfi, auk staðgreiðslu, að greiða á fyrri hluta árs fyrirframgreiðslu vegna annarra skatta en tekjuskatts og útsvars af launatekjum. Fyrirframgreiðsla af þessu tagi hlýtur edli sínu samkvæmt að verða tiltölulega lág hjá öllum þorra gjaldenda.

Um 16. gr.

Vegna ákvæða 2. mgr. 18. gr. frumvarpsins, sem kveður á um að þeir menn, sem ofgreiða tekjuskatt á tekjuári, skuli njóta verðbóta samkvæmt lánskjaravísitölu á ofgreiðsluna allt frá 1. júlí á því ári til 1. júlí á álagningarári, þykir eðlilegt að takmarka skyldu ríkissjóðs til þess að greiða vexti af hinu ofgreidda fé. Í greininni felst að vextir byrja ekki að reiknast fyrr en frá og með 1. júlí á álagningarári. Að öðru leyti felur greinin ekki í sér efnislegar breytingar á fyrri reglum í þessu efni.

Um 17. gr.

Greinin felur í sér að ákvæði 113. gr. laganna um skyldur launagreiðenda til að halda eftir af kaupum launþega til lúkningar opinberum gjöldum er breytt til samræmis við þær breytingar sem á skyldum launagreiðenda verða í kjölfar lögfestingar staðgreiðslukerfis skatta. Af þessu leiðir að krafa innheimtumanns samkvæmt þessu ákvæði tekur fyrst og fremst til innheimtu vangoldinna skatta og skatta sem ekki falla undir staðgreiðslu opinberra gjalda, nema að því leyti sem þeir eru vangoldnir.

Um 18. gr.

Í 121. gr. gildandi laga er kveðið á um að hækka skuli eða lækka hinar ýmsu fjárhæðir laganna í samræmi við skattvísitölu. Hér er fyrst og fremst um að ræða frádráttarheimildir ýmiss konar sem bundnar eru fastri fjárhæð, skattstiga, persónuafslátt og barnabætur. Þar sem í frumvarpi þessu felst afnám allra frádráttarheimilda sem ákvarðast sem fastar fjárhæðir, auk þess sem skatthlutfallið verður aðeins eitt, er ekki lengur þörf á skattvísitölu sambærilegri þeirri sem kveðið er á um í gildandi lögum. Engu að síður er nauðsynlegt að binda fjárhæðir þær, sem um ræðir í 10. og 11. gr. frumvarpsins, þ.e. persónuafslátt, sjómannaafslátt, barnabætur, barnabótaauka og húsnæðisbætur, við vísitölu í því skyni að tryggja raungildi þeirra enda er hér um fjárhæðir að ræða sem hafa úrslitaáhrif á skattbyrði.

Í frumvarpinu er valin sú leið að binda fjárhæðir þær, sem hér um ræðir við lánskjaravísitölu, sbr. 1. mgr. greinarinnar. Fjárhæðir í 10. og 11. gr. eru því grunnfjárhæðir er

breytast skulu tvisvar á ári í samræmi við lánskjaravísitölu, í fyrsta sinn 1. desember 1987, miðað við breytingar sem verða frá lánskjaravísitölu sem í gildi er hinn 1. febrúar í ár og til þeirrar sem í gildi verður 1. desember n.k.

Samkvæmt 2. mgr. ber að reikna verðbætur samkvæmt lánskjaravísitölu á mismun sem verða kann á álögdum tekjuskatti manna og staðgreiðslu þeirra og innheimta þær sem skatt sé um vangreiðslu að ræða en greiða út sé um ofgreiðslu að ræða. Með þessum hætti er stefnt að því að raungreiðsla tekjuskatts manna sé hin sama hvort sem skatturinn er inntur af hendi með staðgreiðslu eða með greiðslu eftir á. Þó er gert ráð fyrir að verðbætur á ofgreiðslu reiknist frá síðara tímamarki en 1. júlí á staðgreiðsluári ef ljóst er að ofgreiðslan hafi átt sér stað eftir þann tíma. Með þessum hætti er komið í veg fyrir að menn geti aflað sér óeðlilegs ávinnings í formi verðbóta með því að ofgreiða skatt á seinni hluta ársins. Að öðru leyti vísast til 38. gr. frumvarps um staðgreiðslu opinberra gjalda að því er þetta atriði varðar.

Um 19. gr.

Sjá skýringar við 5. gr. sem eiga við með sama hætti um þessa grein.

Um 20. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa en vakin er athygli á frumvarpi til laga um gildistöku laga um staðgreiðslu opinberra gjalda. Í því frumvarpi er fjallað um ýmis atriði sem varða skattkerfisbreytinguna sjálfa og hvernig að henni skuli staðið og hafa því tímabundið gildi.

Um ákvæði til bráðabirgða I.

Í þessu bráðabirgðaákvæði er kveðið á um að þeir sem munu njóta vaxtafrádráttar við álagningu í ár skuli halda þeim rétti næstu sex ár í formi afsláttar frá reiknuðum skatti. Um útreikninga og ákvörðun afsláttarins vísast til þess sem segir í almennum athugasemdum hér að framan. Sama á við um þá sem eignast hafa íbúð á árunum 1985–1987 en uppfylla hvorki skilyrði B-liðs 69. gr., sbr. bráðabirgðaákvæði II, né E-liðs 1. mgr. 30. gr. við álagningu 1987 eða 1988 þar sem vextir af húsbýggingarlánnum þeirra gjaldfalla ekki fyrr en á árinu 1987 eða 1988. Með þessum hætti er reynt að tryggja að þeir húsbýggjendur, sem ekki öðlast rétt samkvæmt hinum nýju ákvæðum um húsnæðisbætur, missi ekki rétt sem þeir máttu búast við að njóta samkvæmt eldri reglum um vaxtafrádrátt.

Athygli skal vakin á því að ljóst er að frádráttarbær vaxtakostnaður, sem fellur á menn á þessu ári, mun ekki nýtast þeim til lækkunar skattgreiðslum á árinu 1988 þar sem álagning verður með nokkuð afbrigðilegum hætti í kjölfar upptöku staðgreiðslu. Því er gert ráð fyrir að vaxtaafsláttur, sem hér um ræðir, verði borgaður út á árinu 1988 að því marki sem hann fer ekki fram úr húsnæðisbótum.

Um ákvæði til bráðabirgða II.

Vegna þess að lög þessi taka ekki gildi fyrr en 1. janúar 1988 verður ekki hjá því komist að tryggja þeim sem eignast íbúð í fyrsta sinn á árunum 1985–1987 sama rétt og þeim sem eignast íbúð eftir gildistöku laganna vegna þess að vextir, sem hinir fyrrnefndu eiga að njóta frádráttar á, gjaldfalla ekki fyrr en á árinu 1988. Að öðrum kosti nytu þeir hvorki vaxtafrádráttar samkvæmt eldri reglum né húsnæðisbóta samkvæmt þessum lögum.

Um ákvæði til bráðabirgða III.

Ákvæðið þarfnast ekki skýringa.

Fylgiskjal.

Tölur um skatta eftir núverandi álagningarreglum og frumvarpi.

Skýringar:

Tekjur 1985 eru notaðar til að reikna út skatta ársins 1986 eftir núverandi álagningar-kerfi.

Tekjur 1986 eru 33,5% hærri en tekjur 1985 og eru notaðar til að reikna út skatta ársins 1986 samkvæmt frumvarpi.

Tekjuskattur nú er samtala tekjuskatts, útsvars, sjúkratryggingagjalds, framlag til Framkvæmdasjóðs aldraðra, sóknargjalds og kirkjugarðsgjalds að frádregnum barnabótum og barnabótaauka reiknað eftir núgildandi reglum eftir tekjum ársins 1985.

Tekjuskattur frumvarps er reiknaður heildarskattur samkvæmt frumvarpinu og 6,25% útsvari. Álagningarprósenta er því 34,75%. Frádráttur er 126 000 á árinu 1986, ígildi 138 000 í febrúar 1986.

Skatthlutfall er hundraðshluti skatta eftir hvoru álagningarkerfi um sig af tekjum 1986.

EINHLEYPINGUR

Tekjur 1985	Tekjur 1986	Tekjuskattar nú	Tekjuskattar frumvarp	Skatthlutfall nú	Skatthlutfall frumvarp	Mismunur skatta	Mismunur hlutfalla
150	200	1	0	0.4%	0.0%	-1	-0.4%
225	300	8	0	2.7%	0.0%	-8	-2.7%
300	400	31	13	7.6%	3.3%	-18	-4.4%
375	500	59	48	11.8%	9.6%	-11	-2.3%
449	600	91	83	15.1%	13.8%	-8	-1.4%
524	700	122	117	17.4%	16.8%	-4	-0.6%
599	800	152	152	18.9%	19.0%	0	0.1%
674	900	190	187	21.1%	20.8%	-3	-0.3%
749	1000	228	222	22.8%	22.2%	-7	-0.7%
824	1100	267	256	24.3%	23.3%	-11	-1.0%
899	1200	306	291	25.5%	24.3%	-15	-1.2%
974	1300	345	326	26.5%	25.1%	-19	-1.4%
1049	1400	383	361	27.4%	25.8%	-23	-1.6%
1124	1500	422	395	28.1%	26.4%	-27	-1.8%
1199	1600	461	430	28.8%	26.9%	-31	-1.9%
1273	1700	499	465	29.4%	27.3%	-35	-2.0%
1348	1800	538	500	29.9%	27.8%	-39	-2.1%
1423	1900	577	534	30.4%	28.1%	-43	-2.2%
1498	2000	616	569	30.8%	28.5%	-47	-2.3%
1573	2100	654	604	31.2%	28.8%	-51	-2.4%
1648	2200	693	639	31.5%	29.0%	-55	-2.5%
1723	2300	732	673	31.8%	29.3%	-59	-2.5%
1798	2400	771	708	32.1%	29.5%	-63	-2.6%

án áhrifa af breyttum tekjuskilofni og íráðráttan-liðum

EINSTÆTT FÖRELDRI MEÐ TVÖ BÖRN

Tekjur 1985	Tekjur 1986	Tekjuskattar nú	Tekjuskattar frumvarp	Skatthlutfall nú	Skatthlutfall frumvarp	Mismunur skatta	Mismunur hlutfalla
150	200	-81	-112	-40.4%	-56.1%	-31	-15.7%
225	300	-80	-112	-26.8%	-37.4%	-32	-10.6%
300	400	-51	-92	-12.8%	-23.0%	-41	-10.2%
375	500	-15	-45	-2.9%	-9.1%	-31	-6.2%
449	600	29	1	4.9%	0.2%	-28	-4.6%
524	700	71	46	10.2%	6.6%	-25	-3.6%
599	800	103	81	12.9%	10.1%	-23	-2.8%
674	900	142	115	15.7%	12.8%	-26	-2.9%
749	1000	184	150	18.4%	15.0%	-34	-3.4%
824	1100	226	185	20.5%	16.8%	-41	-3.7%
899	1200	265	220	22.1%	18.3%	-45	-3.8%
974	1300	303	254	23.3%	19.6%	-49	-3.8%
1049	1400	342	289	24.4%	20.7%	-53	-3.8%
1124	1500	381	324	25.4%	21.6%	-57	-3.8%
1199	1600	420	359	26.2%	22.4%	-61	-3.8%
1273	1700	458	393	27.0%	23.1%	-65	-3.8%
1348	1800	497	428	27.6%	23.8%	-69	-3.8%
1423	1900	536	463	28.2%	24.4%	-73	-3.8%
1498	2000	575	498	28.7%	24.9%	-77	-3.8%
1573	2100	613	532	29.2%	25.4%	-81	-3.9%
1648	2200	652	567	29.6%	25.8%	-85	-3.9%
1723	2300	691	602	30.0%	26.2%	-89	-3.9%
1798	2400	729	637	30.4%	26.5%	-93	-3.9%

án áhrifa af breyttum skattstofni og frádráttarliðum

HJÓN BARNLAUS BÆÐI AFLA TEKNA

Tekjur 1985	Tekjur 1986	Tekjuskattar nú	Tekjuskattar frumvarp	Skatthlutféll nú	Skatthlutféll frumvarp	Mismunur skatta	Mismunur hlutfalle
150	200	1	0	0.4%	0.0%	-1	-0.4%
225	300	1	0	0.4%	0.0%	-1	-0.4%
300	400	2	0	0.4%	0.0%	-2	-0.4%
375	500	3	0	0.6%	0.0%	-3	-0.6%
449	600	26	0	4.4%	0.0%	-26	-4.4%
524	700	48	0	6.8%	0.0%	-48	-6.8%
599	800	69	26	8.6%	3.3%	-43	-5.4%
674	900	97	61	10.8%	6.8%	-36	-4.0%
749	1000	125	96	12.5%	9.6%	-30	-3.0%
824	1100	154	130	14.0%	11.8%	-24	-2.2%
899	1200	184	165	15.3%	13.8%	-19	-1.6%
974	1300	214	200	16.5%	15.4%	-14	-1.1%
1049	1400	244	235	17.4%	16.8%	-10	-0.7%
1124	1500	274	269	18.3%	18.0%	-5	-0.3%
1199	1600	304	304	19.0%	19.0%	0	0.0%
1273	1700	341	339	20.1%	19.9%	-3	-0.2%
1348	1800	380	374	21.1%	20.8%	-7	-0.4%
1423	1900	419	408	22.0%	21.5%	-11	-0.6%
1498	2000	458	443	22.9%	22.2%	-15	-0.7%
1573	2100	496	478	23.6%	22.8%	-19	-0.9%
1648	2200	535	513	24.3%	23.3%	-23	-1.0%
1723	2300	574	547	25.0%	23.8%	-27	-1.2%
1798	2400	613	582	25.5%	24.3%	-31	-1.3%

án áhrifa af breyttum skattstofni og frádráttarliðum

HJÓN MED TVÖ BÖRN, ANNAD HJÓNA TEKJULAUST

Tekjur 1985	Tekjur 1986	Tekjuskattar nú	Tekjuskattar frumvarp	Skattihlutfalli nú	Skattihlutfalli frumvarp	Mismunur skatta	Mismunur hlutfalla
150	200	-76	-77	-37.8%	-38.3%	-1	-0.4%
225	300	-75	-77	-25.1%	-25.5%	-1	-0.4%
300	400	-71	-73	-17.8%	-18.2%	-2	-0.4%
375	500	-62	-67	-12.5%	-13.4%	-4	-0.9%
449	600	-34	-61	-5.7%	-10.2%	-26	-4.4%
524	700	1	-39	0.2%	-5.5%	-40	-5.7%
599	800	37	2	4.6%	0.3%	-35	-4.4%
674	900	81	43	9.0%	4.8%	-38	-4.2%
749	1000	126	84	12.6%	8.4%	-42	-4.2%
824	1100	166	120	15.1%	10.9%	-46	-4.2%
899	1200	205	155	17.1%	12.9%	-50	-4.2%
974	1300	243	189	18.7%	14.6%	-54	-4.2%
1049	1400	282	224	20.1%	16.0%	-58	-4.1%
1124	1500	321	259	21.4%	17.3%	-62	-4.1%
1199	1600	360	294	22.5%	18.3%	-66	-4.1%
1273	1700	398	328	23.4%	19.3%	-70	-4.1%
1348	1800	437	363	24.3%	20.2%	-74	-4.1%
1423	1900	476	398	25.0%	20.9%	-78	-4.1%
1498	2000	514	433	25.7%	21.6%	-82	-4.1%
1573	2100	553	467	26.3%	22.3%	-86	-4.1%
1648	2200	592	502	26.9%	22.8%	-90	-4.1%
1723	2300	631	537	27.4%	23.3%	-94	-4.1%

án áhrifa af breyttum skattstofni, vaxta- og sjómannaáslætti

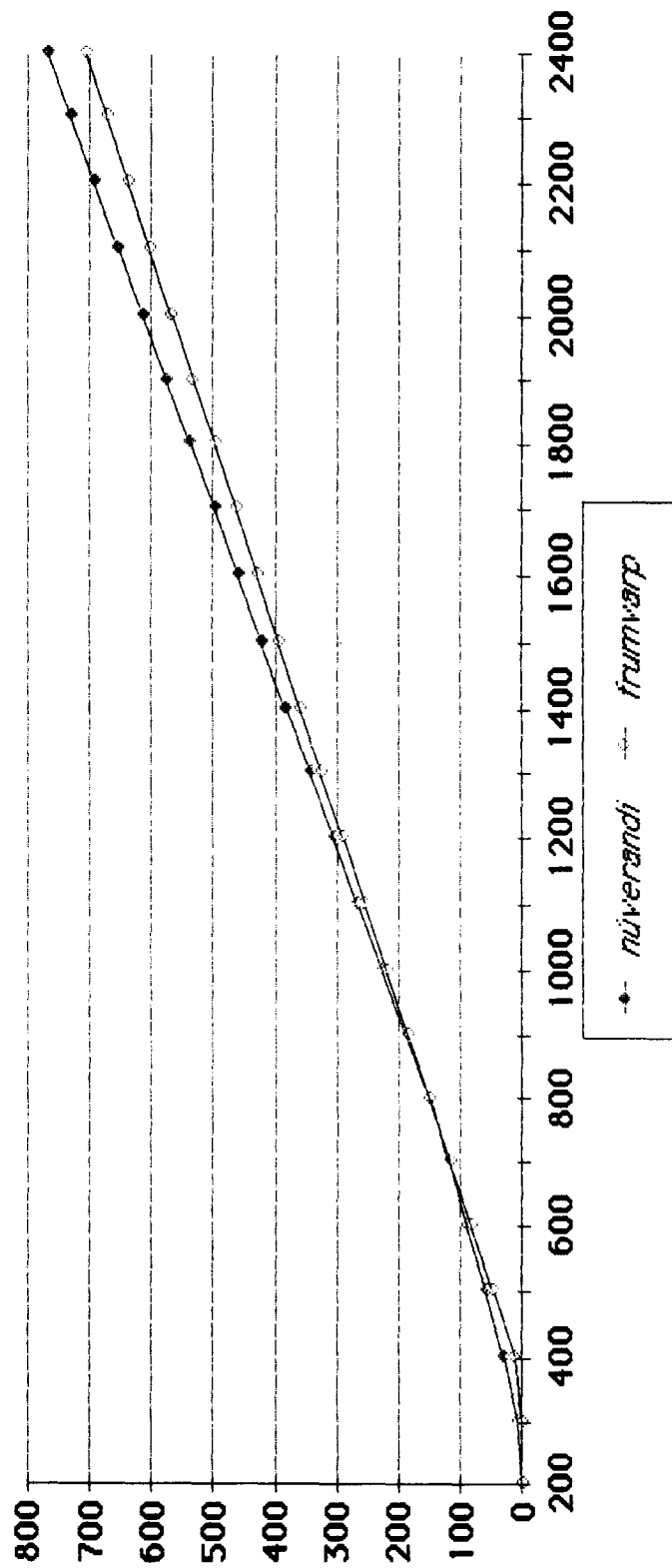
HJÓN MEÐ TVÖ BÖRN, BÆÐI AFLA TEKNA

Tekjur 1985	Tekjur 1986	Tekjuskattar nú	Tekjuskattar frumvarp	Skattlutfall nú	Skattlutfall frumvarp	Mismunur skatta	Mismunur hlutfalla
150	200	-76	-77	-37.8%	-38.3%	-1	-0.4%
225	300	-75	-77	-25.1%	-25.5%	-1	-0.4%
300	400	-75	-77	-18.7%	-19.1%	-2	-0.4%
375	500	-72	-76	-14.4%	-15.3%	-4	-0.9%
449	600	-39	-64	-6.5%	-10.7%	-26	-4.3%
524	700	-6	-52	-0.8%	-7.5%	-47	-6.7%
599	800	27	-14	3.4%	-1.8%	-42	-5.2%
674	900	60	25	6.7%	2.8%	-35	-3.9%
749	1000	88	60	8.8%	6.0%	-29	-2.9%
824	1100	117	95	10.7%	8.6%	-23	-2.1%
899	1200	147	129	12.3%	10.8%	-18	-1.5%
974	1300	177	164	13.6%	12.6%	-13	-1.0%
1049	1400	207	199	14.8%	14.2%	-8	-0.6%
1124	1500	237	234	15.8%	15.6%	-3	-0.2%
1199	1600	267	268	16.7%	16.8%	1	0.1%
1273	1700	305	303	17.9%	17.8%	-1	-0.1%
1348	1800	343	338	19.1%	18.8%	-5	-0.3%
1423	1900	382	373	20.1%	19.6%	-9	-0.5%
1498	2000	421	407	21.0%	20.4%	-13	-0.7%
1573	2100	459	442	21.9%	21.1%	-17	-0.8%
1648	2200	498	477	22.6%	21.7%	-21	-1.0%
1723	2300	537	512	23.3%	22.2%	-25	-1.1%
1798	2400	576	546	24.0%	22.8%	-29	-1.2%

án áhrifa af breyttum skattstofni og frádráttarlíðum

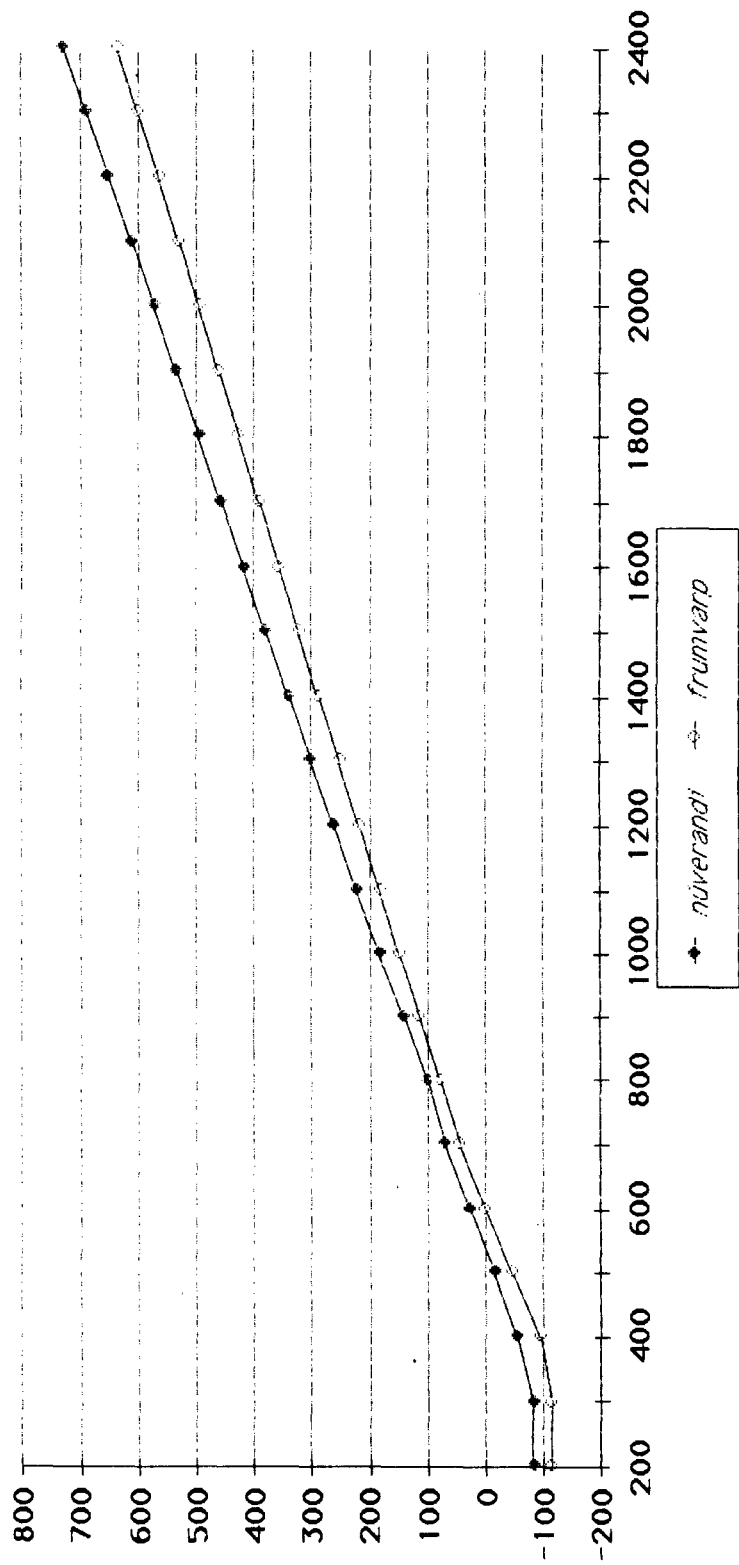
EINHLEYPÍR

Skattar 1986

EINSTÆTT FORELDRI MED 2 BÖRN

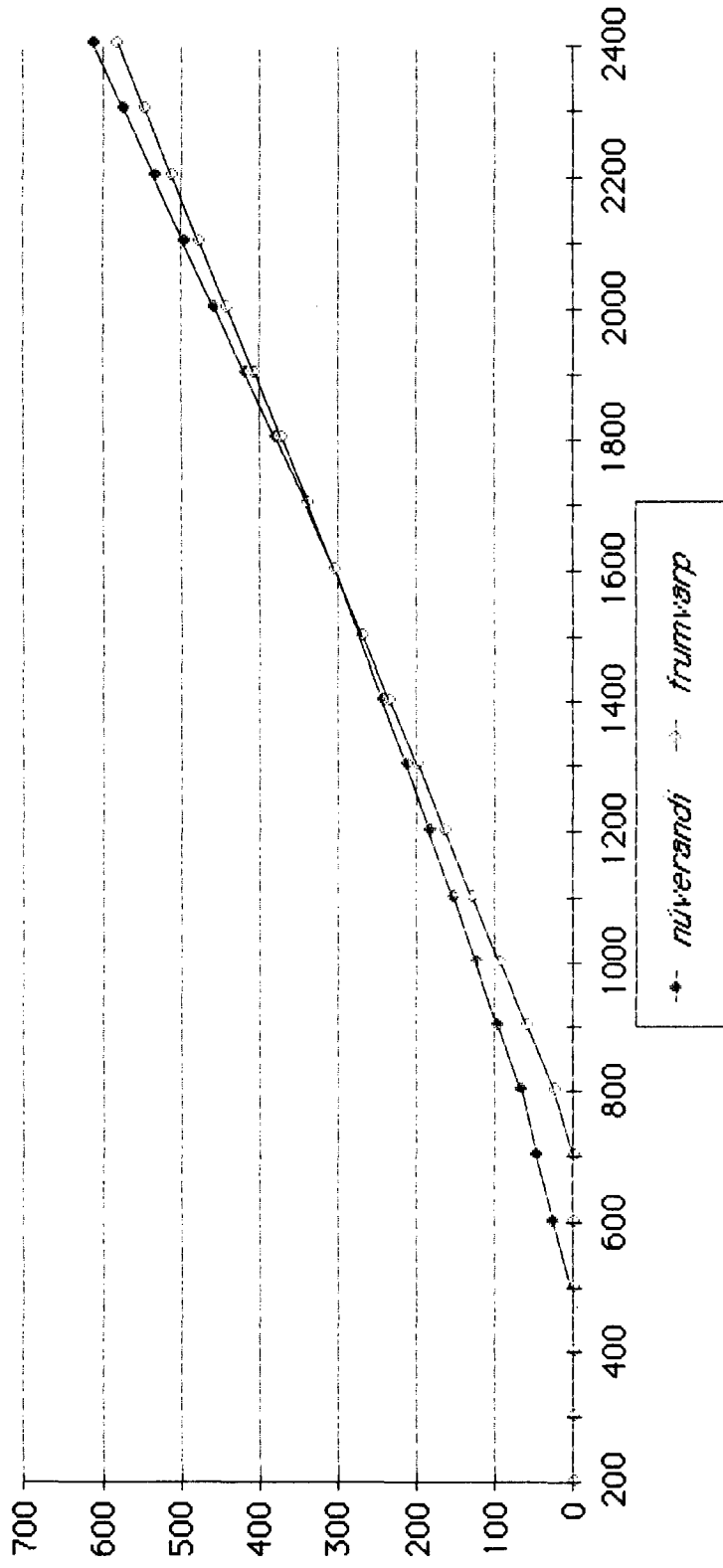
Skattar 1986

Barnqabætur tvöfaldir bætur hjóna

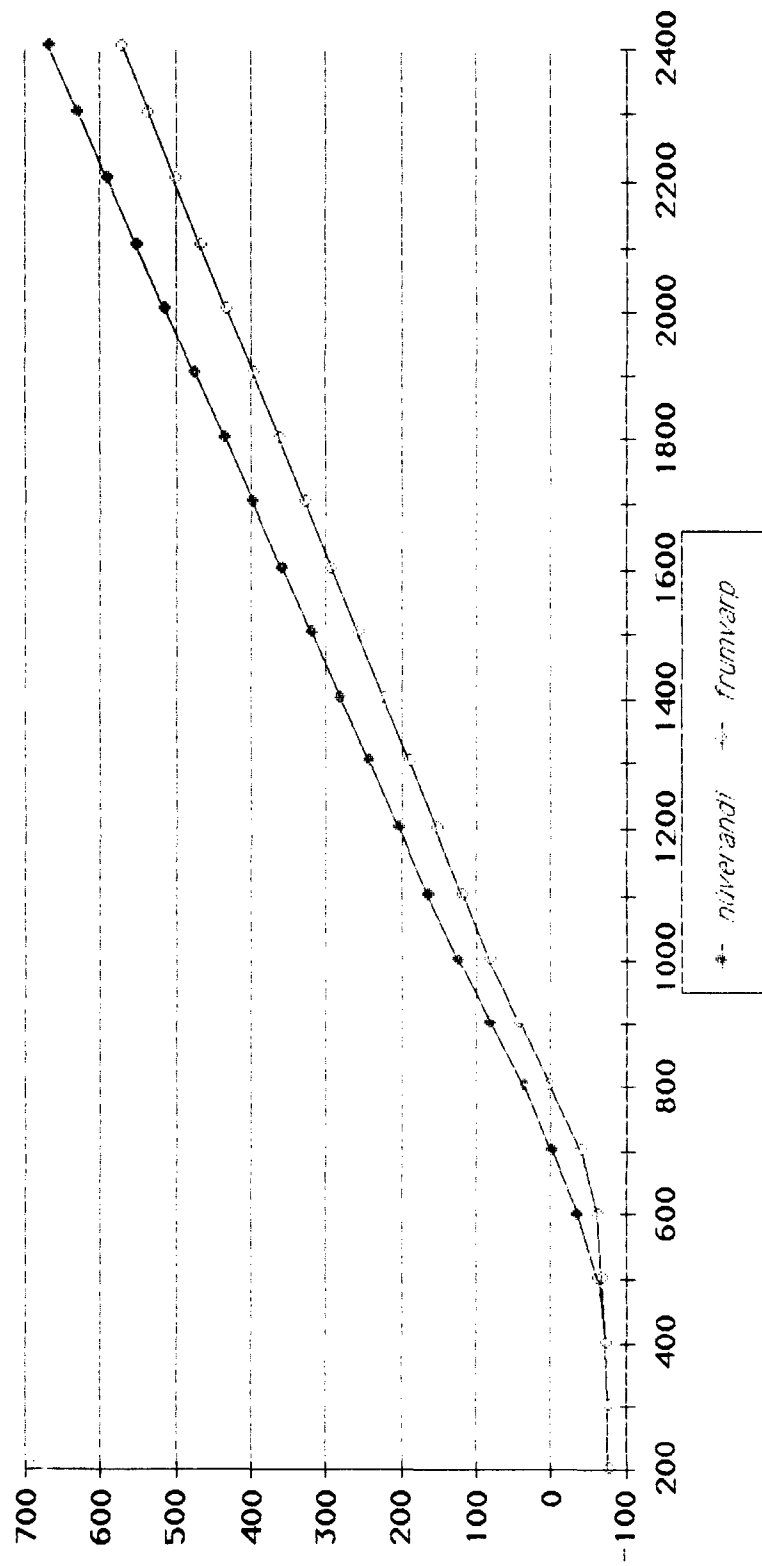
HJÓN BARNLAUS JÖFN TEKJUSKIPTING

Skattar 1986

HJÓN MED T VÖ BÖRN ANNAD HJONA TEKJULAUST

Skattar 1986

HJÓN MED TVO BÖRN BÆDI AFLA TEKNA

Skattar 1986

